

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
LYGIŲ GALIMYBIŲ ĮSTATYMO NR. IX-1826 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2019 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymą Nr. IX-1826 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
LYGIŲ GALIMYBIŲ
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

2. Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus ir Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisijos prie Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos (toliau – Komisija) veiklos teisinius pagrindus ir įgaliojimus, taip pat skundų pateikimą ir tyrimą.

3. Šiuo įstatymu siekiama užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, taikymą, taip pat Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Diskriminacija – naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo,

įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ar keliais iš šių pagrindų. Diskriminacija gali būti tiesioginė, netiesioginė ir siejamoji. Prie diskriminacijos priskiriamas ir nurodymas diskriminuoti, priekabiavimas bei seksualinis priekabiavimas.

2. Etosas – tikėjimo, vertybių, moralinių nuostatų ir tradicijų visuma, lemianti asmens arba asmenų grupės elgesį ar elgesio normas.

3. Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės piliečio šeimos nariai – sutuoktinis, tiesioginiai palikuonys, kuriems nesukakę 21 metai arba kurie yra išlaikytiniai, įskaitant sutuoktinio tiesioginius palikuonis, kuriems nesukakę 21 metai arba kurie yra išlaikytiniai, Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės piliečio, jo sutuoktinio išlaikomi giminaičiai pagal tiesiąją aukštutinę liniją.

4. Lygios galimybės – tarptautiniuose žmogaus ir piliečių teisių dokumentuose ir Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtintų žmogaus teisių įgyvendinimas nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

5. Netiesioginė diskriminacija – veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant pasireiškia ar gali pasireikšti faktinė diskriminacija vienu ar keliais pagrindais, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, kurio siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

6. Pilietybė – Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių piliečių ir jų šeimos narių pilietybė.

7. Priekabiavimas – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ar keliais iš šių pagrindų siekiama įžeisti asmens orumą arba jis įžeidžiamas ir siekiama sukurti bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką arba ją sukuriama.

8. Seksualinis priekabiavimas – nepageidaujamas užgaulus, žodžiu, raštu ar fiziniu veiksmu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, siekiant įžeisti ar įžeidžiant asmens orumą, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.

9. Siejamoji diskriminacija – asmens diskriminacija dėl realios ar tariamos sąsajos su kitu asmeniu dėl šio asmens lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

10. Socialinė padėtis – asmens padėtis, kurią lemia šeiminė padėtis, įgytas išsilavinimas, kvalifikacija ar mokymasis ir studijos mokslo ir studijų institucijose, turima nuosavybė, gaunamos pajamos, teisės aktuose nustatytos valstybės paramos poreikis ir (arba) kiti su asmens turtine padėtimi susiję veiksniai.

11. Tiesioginė diskriminacija – elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ar keliais iš šių pagrindų jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui, išskyrus:

1) įstatymų nustatytus apribojimus dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis;

2) įstatymų nustatytą reikalavimą mokėti valstybinę kalbą;

3) įstatymų nustatytais atvejais draudimą dalyvauti politinėje veikloje;

4) įstatymų nustatytas dėl pilietybės taikomas skirtingas teises;

5) įstatymų nustatytas specialias priemones sveikatos apsaugos, darbuotojų saugos, užimtumo, darbo rinkos srityje, siekiant sukurti ir taikyti integraciją į darbo aplinką garantuojančias ir skatinančias sąlygas bei galimybes;

6) teisės aktuose nustatytas specialias laikinas priemones, taikomas siekiant užtikrinti lygybę ir užkirsti kelią lygių galimybių pažeidimui lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu;

7) atvejus, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas;

8) atvejus, kai ribojimų, specialių reikalavimų arba tam tikrų sąlygų dėl asmens socialinės padėties teisinį reguliavimą pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis;

9) lengvatų teikimą amžiaus, negalios bei socialinės padėties pagrindu, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis;

10) taikomą specialią moterų apsaugą nėštumo bei gimdymo ir vaiko žindymo metu;

11) moterims ir vyrams nustatomus skirtingus karo prievolės atlikimo atvejus;

12) moterims taikomus fizinio parengtumo, darbuotojų saugos ir sveikatos darbe reikalavimus, kuriais, atsižvelgiant į moterų fiziologines savybes, siekiama išsaugoti jų sveikatą;

13) moterims ir vyrams taikomą skirtingą tam tikrų bausmių vykdymo tvarką ir sąlygas;

14) atvejus, kai prekių pardavimą ar paslaugų teikimą vien tik ar visų pirma vienos lyties asmenims pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

3 straipsnis. Įstatymo nuostatų netaikymo atvejai

Šio įstatymo nuostatos netaikomos:

1) religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų, jų tos pačios religijos tikslams įgyvendinti įsteigtų juridinių asmenų (toliau – religinės bendruomenės ir bendrijos), jų arba jų narių įsteigtų organizacijų, kurių steigimo ar juos atitinkančiuose dokumentuose nurodyta, kad jų etosas remiasi religija ar tikėjimu, darbuotojams ar personalui, taip pat tradicinių religinių bendruomenių ir bendrijų tikybos mokytojams keliamiems reikalavimams, jeigu dėl jų veiklos pobūdžio arba dėl aplinkybių, kuriomis ji vykdoma, reikalavimai dėl asmens išpažintinos religijos, tikėjimo ar įsitikinimų atsižvelgiant į minėtų organizacijų etosą yra įprastas, teisėtas ir pateisinamas reikalavimas;

2) priimant asmenis mokytis ar studijuoti į religinių bendruomenių ir bendrijų, jų arba jų narių įsteigtas mokyklas ir įstaigas, įmones, organizacijas, kurioms švietimas nėra pagrindinė veikla, įsteigtas turint ugdymo religinės bendruomenės ar bendrijos vertybes palaikančioje aplinkoje tikslą, kai atsisakymas priimti asmenį yra būtinas siekiant išsaugoti minėtų organizacijų etosą;

3) mokant tradicinių religinių bendruomenių ir bendrijų tikybos, švietimo programų, vadovėlių ir mokymo priemonių turiniui;

4) reikalavimams, kad asmenys, užsiimantys profesine veikla religinėse bendruomenėse ir bendrijose, jų arba jų narių įsteigtose organizacijose, kurių steigimo ar juos atitinkančiuose dokumentuose nustatyta, kad jų etosas remiasi religija ar tikėjimu, taip pat asmenys, kurie mokosi, studijuoja religinių bendruomenių ir bendrijų, jų arba jų narių įsteigtose mokyklose ir įstaigose, įmonėse, organizacijose, kurioms švietimas nėra pagrindinė veikla, ar dalyvaujantys organizacijose, įsteigtose turint ugdymo religinės bendruomenės ar bendrijos vertybes palaikančioje aplinkoje tikslą, sąžiningai ir ištikimai laikytusi minėtų organizacijų etoso;

5) lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu asmenis vienijančioms organizacijoms sprendžiant narystės ir darbo šiose organizacijose klausimus, kai dėl organizacijos vienijimosi pagrindo tai yra įprasta, teisėta ir pateisinama;

4 straipsnis. Įrodinėjimo pareiga

Teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės,

religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, nurodymo diskriminuoti ar priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo, kai reaguojama į skundą arba į kitą teisinę procedūrą dėl diskriminacijos, faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

II SKYRIUS

LYGIŲ GALIMYBIŲ ĮGYVENDINIMAS

5 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareiga įgyvendinti lygias galimybes

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo:
 - 1) užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu;
 - 2) rengti, tvirtinti ir įgyvendinti priemonės, skirtas lygioms galimybėms užtikrinti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu;
 - 3) įstatymų nustatyta tvarka remti religinių bendruomenių ir bendrijų, viešųjų įstaigų, asociacijų ir labdaros bei paramos fondų programas, kurios padeda įgyvendinti lygias asmenų galimybes lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu;
 - 4) teikiant administracines ar viešąsias paslaugas, atliekant kitas viešojo administravimo funkcijas, užtikrinti lygias galimybes, nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.
 - 5) imtis priemonių, kad asmenys pateikę skundą dėl diskriminacijos, liudijantys ar teikiantys paaiškinimus byloje dėl diskriminacijos, būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo, kai reaguojama į skundą arba į kitą teisinę procedūrą dėl diskriminacijos.
2. Valstybės institucijos priemonės lygioms galimybėms užtikrinti numato strateginio planavimo dokumentuose. Savivaldybių institucijos priemonės lygioms galimybėms užtikrinti numato savivaldybės strateginiame plėtros plane ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos plane.

6 straipsnis. Švietimo įstaigų, kitų švietimo teikėjų bei mokslo ir studijų institucijų pareiga įgyvendinti lygias galimybes

1. Švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos privalo užtikrinti vienodas sąlygas asmenims lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, kai:

- 1) priimama į švietimo įstaigas, kitus švietimo teikėjus bei mokslo ir studijų institucijas, mokoma ir ugdoma pagal formaliojo ir neformaliojo švietimo programas, kurias jie vykdo;
- 2) skiriamos stipendijos ar teikiamos paskolos;
- 3) sudaromos, tvirtinamos švietimo programos;
- 4) vertinami mokymosi pasiekimai;
- 5) pasirenkamos ar parenkamos mokymo programos ar dėstomi dalykai;
- 6) keliama kvalifikacija, ugdomi profesiniai įgūdžiai ar suteikiama praktinio darbo patirtis;
- 7) sudaromos dėl negalios būtinos sąlygos mokytis ar studijuoti, išskyrus atvejus, kai dėl tokių priemonių bus neproporcingai apsunkinamos švietimo įstaigų, kitų švietimo teikėjų bei mokslo ir studijų institucijų pareigos.

2. Švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad švietimo programose, vadovėliuose ir mokymo priemonėse nebūtų diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu.

3. Švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos privalo užtikrinti, kad šiose įstaigose ir institucijose nebūtų priekabiaujama ir nebūtų duodami nurodymai priekabauti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu.

4. Švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos privalo užtikrinti, kad švietimo įstaigų, mokslo ir studijų institucijų mokiniai, studentai ir darbuotojai nepatirtų seksualinio priekabiavimo.

5. Švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos privalo imtis priemonių, kad asmenys pateikę skundą dėl diskriminacijos, liudijantys ar teikiantys paaiškinimus byloje dėl diskriminacijos, būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo, kai reaguojama į skundą arba į kitą teisinę procedūrą dėl diskriminacijos.

7 straipsnis. Darbdavio pareiga įgyvendinti lygias galimybes darbe, valstybės tarnyboje

1. Įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, privalo:

1) priimdamas į darbą, į valstybės tarnybą, taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas, išskyrus šiame įstatyme nustatytus atvejus;

2) imtis priemonių, kad iš darbo ieškančių asmenų nebūtų reikalaujama pateikti informaciją apie jų privatų gyvenimą ar šeimos planus, bei kitą informaciją, nesusijusią su asmenų dalykinėmis savybėmis;

3) sudaryti vienodas darbo, valstybės tarnybos sąlygas, galimybes kelti kvalifikaciją, siekti profesinio mokymo, persikvalifikuoti, įgyti praktinio darbo patirties, taip pat teikti vienodas lengvatas;

4) naudoti vienodus darbo ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo kriterijus;

5) naudoti vienodus atleidimo iš darbo ir iš valstybės tarnybos kriterijus;

6) už tokį patį ar vienodos vertės darbą mokėti vienodą darbo užmokestį ar bet kokią kitą atlygį, įskaitant atlygį grynaisiais pinigais arba natūra, kurį darbuotojas tiesiogiai ar netiesiogiai gauna iš darbdavio už savo darbą;

7) užtikrinti, kad darbuotojas ar valstybės tarnautojas darbo vietoje nepatirtų priekabiavimo ir nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti;

8) užtikrinti, kad siekiantis įsidarbinti asmuo, darbuotojas, valstybės tarnautojas nepatirtų priekabiavimo ar seksualinio priekabiavimo;

9) imtis priemonių, kad asmenys pateikę skundą dėl diskriminacijos, liudijantys ar teikiantys paaiškinimus byloje dėl diskriminacijos, būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo, kai reaguojama į skundą arba į kitą teisinę procedūrą dėl diskriminacijos;

10) imtis tinkamų priemonių, kad neįgaliesiems būtų sudarytos sąlygos gauti darbą, dirbti, siekti karjeros arba mokytis, įskaitant tinkamą darbo vietos ar darbo sąlygų pritaikymą, jeigu dėl tokių priemonių nebus neproporcingai apsunkinamos darbdavio pareigos.

8 straipsnis. Lygių galimybių įgyvendinimas vartotojų teisių apsaugos srityje

Įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo:

1) visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ar garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas, taip pat imtis priemonių, kad asmenys įsigydamį prekes ir paslaugas iš prekių pardavėjų ar paslaugų teikėjų nepatirtų diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, įskaitant mažiau palankų požiūrį į moteris dėl nėštumo ir gimdymo bei vaiko žindymo;

2) suteikdamas vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuodamas, užtikrinti, kad šioje informacijoje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, ar nebūtų formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitą;

3) imtis tinkamų priemonių, kad prekių pardavimo ar paslaugų teikimo vietos ir jose esanti įranga būtų pritaikyta žmonių su negalia reikmėms, jeigu dėl tokių priemonių nebus neproporcingai apsunkinamos prekių pardavėjo ar paslaugų teikėjo pareigos.

4) imtis priemonių, kad asmenys pateikę skundą dėl diskriminacijos, liudijantys ar teikiantys paaiškinimus byloje dėl diskriminacijos, būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo, kai reaguojama į skundą arba į kitą teisinę procedūrą dėl diskriminacijos

9 straipsnis. Lygių galimybių įgyvendinimas organizacijų ir asociacijų veikloje

1. Draudžiama diskriminacija lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu priimant į darbuotojų ir darbdavių organizacijas ar kitas organizacijas (asociacijas), kurių nariai turi tam tikrą profesiją, dalyvaujant organizacijų (asociacijų) veikloje, įskaitant tokių organizacijų (asociacijų) teikiamą naudą.

2. Organizacijos ir asociacijos privalo imtis priemonių, kad asmenys pateikę skundą dėl diskriminacijos, liudijantys ar teikiantys paaiškinimus byloje dėl diskriminacijos, būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo, kai reaguojama į skundą arba į kitą teisinę procedūrą dėl diskriminacijos.

III SKYRIUS

LYGIŲ GALIMYBIŲ PAŽEIDIMAS

10 straipsnis. Lygių galimybių pažeidimas

Lygių galimybių pažeidimu laikomas šiame įstatyme nustatytų pareigų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas ir draudimų nesilaikymas.

11 straipsnis. Diskriminaciniai skelbimai

Skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, pagrindu, taip pat reikalauti informacijos apie privatų gyvenimą ar šeimos planus bei kitos informacijos, nesusijusios su asmenų dalykinėmis savybėmis, išskyrus šiame įstatyme nustatytus atvejus.

12 straipsnis. Diskriminuojamo asmens teisių apsauga

1. Asmuo, manantis, kad buvo pažeistos jo lygios galimybės, turi teisę kreiptis į lygių galimybių kontrolierių. Kreipimasis į lygių galimybių kontrolierių neapriboja galimybės ginti savo teises teisme.

2. Juridiniai asmenys, kitos organizacijos ir jų padaliniai, kurių veiklą reglamentuojančiame teisės akte atitinkamu pagrindu diskriminuojamų asmenų gynimas ir jų atstovavimas teisme yra nurodyta kaip viena iš veiklos sričių, diskriminuojamo asmens pavedimu gali įstatymų nustatyta tvarka atstovauti jam teisminėse arba administracinėse procedūrose.

13 straipsnis. Žalos atlyginimas

Asmuo, patyręs diskriminaciją lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ar keliais iš išvardintų pagrindų, turi teisę reikalauti iš kaltų asmenų atlyginti turtinę ir neturtinę žalą įstatymų nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS

ĮSTATYMO VYKDYMO PRIEŽIŪRA

14 straipsnis. Įstatymo vykdymo priežiūra

1. Lygių galimybių įstatymo vykdymo priežiūrą atlieka lygių galimybių kontrolierius.

2. Lygių galimybių kontrolierius yra nepriklausomas nuo valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, pareigūnų bei kitų asmenų ir pagal kompetenciją veikia savarankiškai. Lygių galimybių kontrolieriui negali būti daromas joks politinis, ekonominis, psichologinis, socialinis spaudimas ar kitoks neteisėtas poveikis, kuris galėtų turėti įtakos jo sprendimams.

3. Lygių galimybių kontrolieriaus darbui užtikrinti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu steigama Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba.

15 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba

1. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba yra valstybės biudžetinė įstaiga, finansuojama iš valstybės biudžeto.

2. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba yra juridinis asmuo, turintis sąskaitą banke, antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu. Už Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos antspaudu naudojimą ir saugojimą atsako lygių galimybių kontrolierius.

3. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai vadovauja lygių galimybių kontrolierius.

4. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos veiklos tikslus ir funkcijas, teises, veiklos organizavimą bei vidaus administravimo kontrolę nustato lygių galimybių kontrolieriaus patvirtinti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos nuostatai.

15¹ straipsnis. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną

1. Komisija, veikdama pagal lygių galimybių kontrolieriaus patvirtintus nuostatus, atlieka Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną. Komisija nėra juridinis asmuo.

2. Komisiją sudaro 5 nariai, iš jų 4 yra neįgaliųjų asociacijų atstovai ir vienas Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos atstovas. Per lygių galimybių kontrolieriaus nustatytą terminą ir jo nustatyta tvarka kandidatus į Komisiją siūlo neįgaliųjų asociacijos bendru sutarimu. Neįgaliųjų asociacijos, teikdamos Komisijos narių kandidatūras, turi užtikrinti, kad būtų proporcingai atstovaujami neįgaliųjų, atsižvelgiant į negalios pobūdį ir įvairovę, ir jų interesams atstovaujančių neįgaliųjų asociacijų, atsižvelgiant į veiklos sritį, interesai.

3. Komisijos personalinę sudėtį tvirtina lygių galimybių kontrolierius. Komisija sudaroma 4 metų kadencijai. Tas pats asmuo Komisijos nariu gali būti ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės.

4. Komisijos narių darbas apmokamas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų ir komisijų narių darbo apmokėjimo įstatymo nustatyta tvarka.

5. Komisijos nario įgaliojimai nutrūksta, kai pasibaigia jo kadencija, jis atsistatydina, jį atšaukia lygių galimybių kontrolierius jo kandidatūrą pasiūliusio subjekto teikimu arba jis miršta. Tokiais atvejais, kai Komisijos nario įgaliojimai nutrūksta nepasibaigus jo kadencijai, iki jos pabaigos siūloma nauja Komisijos nario kandidatūra, kuri tvirtinama šio įstatymo nustatyta tvarka.

6. Komisiją techniškai ir ūkiškai aptarnauja Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka saugomi Komisijos veiklos dokumentai.

7. Komisijos darbas organizuojamas ir sprendimai priimami Komisijos nuostatuose ir Komisijos darbo reglamente, kurį tvirtina Komisija, nustatyta tvarka. Komisijos darbui vadovauja Komisijos pirmininkas, o kai jo nėra, – pirmininko pavaduotojas. Komisijos pirmininkas ir jo pavaduotojas renkami pirmojo Komisijos posėdžio metu iš Komisijos narių jo įgaliojimų laikotarpiui. Komisijos pirmininkas ir jo pavaduotojas renkami paprasta balsų dauguma, dalyvaujant visiems Komisijos nariams.

8. Atlikdama Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną, Komisija atlieka šias funkcijas:

- 1) nuolat tikrina, kaip įgyvendinama Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencija;
- 2) Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, lygių galimybių kontrolieriui bei kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ir jų padaliniais teikia rekomendacijas dėl Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos įgyvendinimo;
- 3) rengia Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas.

9. Atlikdama Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną, Komisija turi teisę:

- 1) gauti iš fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių informaciją, būtiną jos funkcijoms atlikti;
- 2) pasitelkti ekspertus, siūlyti lygių galimybių kontrolieriui atlikti tyrimus, sudaryti darbo grupes;
- 3) teikti nuomonę bei pastabas dėl galiojančių teisės aktų ir teisės aktų projektų atitikties Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijai.

10. Fiziniai ir juridiniai asmenys, kitos organizacijos ir jų padaliniai privalo išnagrinėti Komisijos pateiktas rekomendacijas ir apie nagrinėjimo rezultatus bei rekomendacijų vykdymą informuoti Komisiją. Informacija Komisijai pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Komisijos rekomendacijas, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

16 straipsnis. Lygių galimybių kontrolierius

1. Lygių galimybių kontrolierius:

- 1) sprendžia jo kompetencijai priskirtus klausimus ir atsako už Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai nustatytą veiklos tikslų pasiekimą, veiklos planavimą ir organizavimą, funkcijų atlikimą;

2) atstovauja Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių institucijose ir įstaigose, tarptautinėse organizacijose;

3) pagal kompetenciją užtikrina, kad Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje būtų laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų;

4) sprendamas jo kompetencijai priskirtus klausimus, priima įsakymus ir kontroliuoja, kaip jie vykdomi, pasirašo įgaliojimus, kitus vidaus administravimo dokumentus;

5) tvirtina Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos administracijos padalinių, Komisijos nuostatus ir valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų ar iš Europos Sąjungos, tarptautinių organizacijų, užsienio valstybių lėšų, pareigybių aprašymus;

6) tvirtina Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių sąrašus neviršydamas Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai nustatyto didžiausio leidžiamo valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų ar iš Europos Sąjungos, tarptautinių organizacijų, užsienio valstybių lėšų, pareigybių skaičiaus;

7) vadovaudamasis įstatymais ir kitais teisės aktais, priima į pareigas ir atleidžia iš jų Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis ir gaunančius darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų ar iš Europos Sąjungos, tarptautinių organizacijų, užsienio valstybių lėšų, skatina juos, skiria jiems nuobaudas ir pašalpas;

8) užtikrina racionalų ir taupų lėšų ir turto naudojimą, efektyvios Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos vidaus kontrolės sukūrimą, veikimą ir tobulinimą;

9) garantuoja, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą teikiami ataskaitų rinkiniai ir statistinės ataskaitos būtų teisingi;

10) užtikrina vienodą ir kompetentingą fizinių ir juridinių asmenų konsultavimą lygių galimybių kontrolieriaus veiklos klausimais;

11) gali pareikšti ieškinį ar pareiškimą teisme viešajam interesui ginti;

12) gali būti teismo įtraukiamas proceso dalyviu arba teikti prašymą dėl įtraukimo į procesą, duoti išvadą su diskriminacija susijusiose bylose;

13) gali duoti išvadą dėl lygių galimybių pažeidimo darbo ginčus nagrinėjančioms institucijoms;

14) gali kreiptis į administracinę teisimą su prašymu ištirti, ar norminis administracinis aktas (ar jo dalis) atitinka įstatymą ar Vyriausybės nutarimą, taip pat ištirti, ar konkrečios visuomeninės

organizacijos, bendrijos, politinės partijos, politinės organizacijos ar asociacijos priimtas bendro pobūdžio aktas yra teisėtas;

15) gali siūlyti Seimui kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl teisės aktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams;

16) atlieka kitas įstatymų ir kitų teisės aktų jam pavestas funkcijas.

2. Kai lygių galimybių kontrolierius atostogauja arba yra laikinai nedarbingas ir dėl to laikinai negali eiti savo pareigų, tuo laiku Seimo valdybos sprendimu jį pavaduoja vaiko teisių apsaugos kontrolierius, o kai jis negali pavaduoti, – Seimo kontrolierius.

17 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus kompetencija

1. Lygių galimybių kontrolierius, vadovaudamasis teisėtumo, nešališkumo ir teisingumo principais, šio įstatymo nustatyta tvarka tiria skundus, atlieka tyrimus savo iniciatyva ir teikia konsultacijas dėl paklausimų.

2. Lygių galimybių kontrolierius atlieka nepriklausomus tyrimus, susijusius su diskriminacijos atvejais, ir nepriklausomas diskriminacijos padėties apžvalgas, skelbia nepriklausomas ataskaitas, teikia išvadas ir rekomendacijas bet kokiais su diskriminacija susijusiais klausimais, taip pat pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl teisės aktų tobulinimo ir lygių teisių įgyvendinimo politikos prioritetų, vykdo prevencinę ir švietėjišką veiklą, lygių galimybių užtikrinimo sklaidą.

3. Lygių galimybių kontrolierius keičiasi turima informacija su kitomis Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių institucijomis ir įstaigomis, tarptautinėmis organizacijomis.

4. Lygių galimybių kontrolierius vykdo Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo kontrolę.

18 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus skyrimo ir atleidimo tvarka

1. Lygių galimybių kontrolieriumi gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą – teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinius laipsnius arba teisininko profesinį kvalifikacinį laipsnį (vienpakopį teisinį universitetinį išsilavinimą) ir ne mažesnę kaip 10 metų teisinio darbo stažą.

2. Lygių galimybių kontrolierių penkeriems metams skiria Seimas Seimo Pirmininko teikimu. Tas pats asmuo lygių galimybių kontrolieriumi gali būti skiriamas ne daugiau kaip du kartus iš eilės.

3. Lygių galimybių kontrolierius, prieš pradėdamas eiti pareigas, prisiekia Lietuvos valstybei perskaitydamas šio įstatymo 19 straipsnyje nurodytą tekstą.

4. Asmuo, paskirtas lygių galimybių kontrolieriumi, prieš prisiekdamas, turi sustabdyti savo veiklą politinėse partijose iki savo kadencijos pabaigos.

5. Lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimai nutrūksta, kai:

- 1) pasibaigia jo įgaliojimų laikas ir jis neskiriamas kitai kadencijai;
- 2) jis atsistatydina;
- 3) dėl sveikatos būklės jis negali eiti pareigų;
- 4) jam įsiteisėja apkaltinamasis teismo nuosprendis;
- 5) jis sulaužo priesaiką;
- 6) jis praranda Lietuvos Respublikos pilietybę;
- 7) jis miršta.

6. Šio straipsnio 5 dalies 1, 2, 3, 4, 5, 6 punktuose nustatytais atvejais sprendimą dėl lygių galimybių kontrolieriaus atleidimo priima Seimas Seimo Pirmininko teikimu.

7. Šio straipsnio 5 dalies 1 punkte nustatytu atveju lygių galimybių kontrolierius eina pareigas iki tol, kol į jo vietą paskiriamas naujas lygių galimybių kontrolierius.

19 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus priesaika

1. Lygių galimybių kontrolieriaus priesaiką priima Seimo Pirmininkas Seimo posėdyje.

2. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šių priesaikos tekstų:

1) „Aš, lygių galimybių kontrolierius (kontrolierė) (vardas, pavardė), prisiekiu būti ištikimas (ištikima) Lietuvos valstybei, vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, savo pareigas atlikti garbingai, ginti žmogaus teises, laisves ir teisėtus interesus, visada būti nešališkas (nešališka), sąžiningas (sąžininga), saugoti man patikėtas paslaptis.

Tepadeda man Dievas.“;

2) „Aš, lygių galimybių kontrolierius (kontrolierė) (vardas, pavardė), prisiekiu būti ištikimas (ištikima) Lietuvos valstybei, vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, savo pareigas atlikti garbingai, ginti žmogaus teises, laisves ir teisėtus interesus, visada būti nešališkas (nešališka), sąžiningas (sąžininga), saugoti man patikėtas paslaptis.“

3. Perskaitęs priesaikos tekstą, lygių galimybių kontrolierius jį pasirašo. Priesaikos tekstas saugomas Seime.

20 straipsnis. Su lygių galimybių kontrolieriaus pareigomis nesuderinama veikla

1. Lygių galimybių kontrolieriaus pareigos nesuderinamos su jokiais kitomis renkamomis ar skiriamomis pareigomis valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, taip pat su darbu verslo, komercijos ar kitose privačiose įstaigose ar įmonėse, išskyrus pedagoginį ar kūrybinį darbą.

2. Lygių galimybių kontrolierius negali gauti kito darbo užmokesčio, išskyrus jam nustatytą pagal einamas pareigas ir atlyginimą už pedagoginį ar kūrybinį darbą.
3. Lygių galimybių kontrolierius negali dalyvauti politinių partijų veikloje.

21 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus socialinės garantijos

1. Lygių galimybių kontrolieriui kiekvienais metais suteikiamos 22 darbo dienų trukmės kasmetinės minimalios atostogos. Už kiekvieną 5 metų tarnybos Lietuvos valstybei stažą, suteikiamos 3 darbo dienos kasmetinių papildomų atostogų, tačiau bendra kasmetinių atostogų trukmė negali būti ilgesnė kaip 37 darbo dienos.

2. Pasibaigus lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimų laikui ir jeigu jis neskiriamas kitai kadencijai, jam išmokama 2 mėnesių atlyginimo dydžio išeitinė išmoka. Lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimams nutrūkus, kai jis dėl sveikatos būklės negali eiti pareigų, išmokama 3 mėnesių atlyginimo dydžio išeitinė išmoka. Lygių galimybių kontrolieriui mirus, jo šeimai išmokama 3 mėnesių atlyginimo dydžio išmoka. Šioje dalyje nurodytos išmokos mokamos iš Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai skirtų valstybės biudžeto lėšų. Lygių galimybių kontrolieriui atsistatydinus arba kai jam įsiteisėja apkaltinamasis teismo nuosprendis, jis sulaužo priesaiką arba praranda Lietuvos Respublikos pilietybę, išeitinė išmoka jam nemokama.

3. Pasibaigus lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimų laikui, išskyrus atvejus, kai lygių galimybių kontrolieriui įsiteisėja apkaltinamasis teismo nuosprendis, lygių galimybių kontrolierius turi teisę Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka grįžti į ankstesnes pareigas.

22 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus veiklos viešumas

1. Skundo dėl lygių galimybių pažeidimo tyrimo metu lygių galimybių kontrolierius informaciją visuomenės informavimo priemonėmis apie atliekamą tyrimą teikia tik pareiškėjo sutikimu.

2. Lygių galimybių kontrolierius informuoja visuomenę apie savo veiklą Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos interneto svetainėje.

23 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus veiklos ataskaita

Lygių galimybių kontrolierius kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, Seimui raštu pateikia lygių galimybių kontrolieriaus praėjusių kalendorinių metų veiklos ataskaitą. Ši nepriklausoma ataskaita apima Lygių galimybių kontrolieriaus veiklos ataskaitą, padėties apžvalgą, išvadas ir rekomendacijas. Ataskaita turi būti paskelbta Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos interneto svetainėje.

V SKYRIUS

SKUNDŲ PATEIKIMAS IR TYRIMAS

24 straipsnis. Skundų pateikimas

1. Kiekvienas fizinis, juridinis asmuo, kita organizacija ir jos padalinys turi teisę pateikti lygių galimybių kontrolieriui skundą dėl lygių galimybių pažeidimo.
2. Skundai teikiami raštu.
3. Jeigu lygių galimybių kontrolierius nustatė lygių galimybių pažeidimo požymius iš visuomenės informavimo priemonių ar kitokių šaltinių, jis gali pradėti tyrimą savo iniciatyva.
4. Anoniminiai skundai nenagrinėjami, jeigu lygių galimybių kontrolierius nenusprendžia kitaip.
5. Lygių galimybių kontrolierius, skundo tyrimo metu nustatęs, kad gauti du ar daugiau skirtingų pareiškėjų skundai dėl to paties asmens ar institucijos tos pačios veikos ar to paties teisės akto, gali sujungti skundų tyrimą į vieną.

25 straipsnis. Skundo reikalavimai

1. Skunde turi būti:
 - 1) adresatas – lygių galimybių kontrolierius;
 - 2) pareiškėjo vardas, pavardė (pavadinimas), gyvenamoji vieta (buveinė), jeigu pareiškėjas turi, jo elektroninio pašto adresas, telefono, fakso numeriai ar kitų elektroninių ryšių priemonių adresai, taip pat atstovo, jeigu jis yra, vardas, pavardė ir adresas, jeigu žinoma, – atstovo elektroninio pašto adresas, telefono, fakso numeriai ar kitų elektroninių ryšių priemonių adresai;
 - 3) asmens, kurio veiksmai skundžiami, vardas, pavardė, pareigos arba pavadinimas, buveinė, jeigu žinoma, – ir skundžiamo asmens elektroninio pašto adresas, telefono ir fakso numeriai, kitų elektroninių ryšių priemonių adresai;
 - 4) konkretus skundžiamas veiksmas (neveikimas), administracinis aktas arba sprendimas, jo įvykdymo (priėmimo) data, jo padarymo laikas ir aplinkybės;
 - 5) aplinkybės, kuriomis pareiškėjas grindžia savo reikalavimą, ir tai patvirtinantys įrodymai, liudytojų pavardės, vardai ir gyvenamosios vietos, kitų įrodymų buvimo vieta;
 - 6) prašymas lygių galimybių kontrolieriui;
 - 7) skundo parašymo data ir pareiškėjo parašas.

2. Jeigu skundą pateikia pareiškėjo atstovas, turi būti pridedamas įgaliojimas ar kitoks dokumentas, patvirtinantis atstovo įgaliojimus.

3. Prie skundo gali būti pridedama:

- 1) ginčijamo administracinio akto arba sprendimo nuorašas;
- 2) turimi įrodymai ir jų aprašymas.

26 straipsnis. Skundo pateikimo terminas

Skundą galima pateikti per 3 mėnesius nuo skundžiamų veiksmų padarymo arba paaiškėjimo. Skundas, pateiktas praėjus šiam terminui, nenagrinėjamas, jeigu lygių galimybių kontrolierius nenusprendžia kitaip.

27 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti skundą

1. Lygių galimybių kontrolierius ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, informuodamas pareiškėją apie atsisakymo pagrindus, jeigu:

1) neįmanoma pradėti tyrimo dėl duomenų trūkumo arba jeigu skundo tekstas neįskaitomas, o pareiškėjas lygių galimybių kontrolieriaus prašymu per nustatytą terminą jų nepateikia ar nepatikslina;

2) skundas pateiktas praėjus šio įstatymo 26 straipsnyje nustatytam terminui;

3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai;

4) skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas, yra nagrinėjamas arba pagal įstatymus turi būti nagrinėjamas teisme;

5) dėl skundo dalyko yra priimtas procesinis sprendimas pradėti ikiteisminį tyrimą;

6) skundas tuo pačiu klausimu jau yra nagrinėjamas ar buvo išnagrinėtas Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje, išskyrus atvejus, kai nurodoma naujų aplinkybių ar pateikiama naujų faktų.

3. Jeigu pareiškėjas piktnaudžiauja teise kreiptis į lygių galimybių kontrolierių, lygių galimybių kontrolieriaus sprendimu susirašinėjimas su tokiu pareiškėju gali būti nutrauktas.

28 straipsnis. Skundo ištyrimo terminai

1. Skundas turi būti ištirtas ir pareiškėjui atsakyta per 3 mėnesius nuo jo skundo gavimo dienos.

2. Dėl skunde nurodytų aplinkybių sudėtingumo, informacijos gausos, skundžiamų veiksmų testinio pobūdžio, būtinumo atlikti papildomą tyrimą (gauti dokumentus, paaiškinimus, apklausti suinteresuotus asmenis ir kt.) skundo tyrimo terminas gali būti pratęsiamas. Apie lygių galimybių kontrolieriaus sprendimą pratęsti skundo tyrimo terminą informuojamas pareiškėjas. Skundai turi būti ištirti per įmanomai trumpiausią laiką.

29 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus sprendimai

1. Baigus tirti skundą, surašomas sprendimas, kuriame nurodoma tyrimo metu nustatytos aplinkybės, esantys įrodymai ir veiksmų (neveikimo), administracinio akto arba sprendimo teisinis įvertinimas. Sprendimą pasirašo lygių galimybių kontrolierius.

2. Tyrimo metu ar jį atlikęs, lygių galimybių kontrolierius priima vieną iš šių sprendimų:

1) perduoti tyrimo medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigai ar prokurorui, jeigu nustatomi galimi nusikalstamos veikos požymiai;

2) kreiptis į atitinkamą asmenį ir siūlyti nutraukti lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus (neveikimą);

3) kreiptis į atitinkamą asmenį ar instituciją ir siūlyti pakeisti ar panaikinti administracinį aktą arba sprendimą (ar jo dalį), susijusį su lygių galimybių pažeidimu;

4) pradėti administracinių nusižengimų teiseną;

5) pripažinti skundą nepagrįstu, jeigu nepasitvirtino jame nurodyti pažeidimai;

6) įspėti dėl padaryto pažeidimo;

7) įpareigoti reklamos veiklos subjektus nutraukti neleidžiamą reklamą ir nustatyti šio įpareigojimo įvykdymo terminus ir sąlygas;

3. Lygių galimybių kontrolierius, priėmęs vieną iš šio straipsnio 2 dalyje išvardintų sprendimų, kartu gali:

1) siūlyti lygias galimybes pažeidusiam subjektui organizuoti lygių galimybių mokymus institucijos, įstaigos ar įmonės administracijai ir (ar) darbuotojams;

2) siūlyti lygias galimybes pažeidusiam subjektui įtvirtinti lygių galimybių principus institucijos, įstaigos ar įmonės vidaus dokumentuose ir jų laikytis.

4. Tyrimo metu ar jį atlikęs, lygių galimybių kontrolierius gali nutraukti tyrimą, kai:

1) pareiškėjas skundą atsiima;

2) trūksta objektyvių duomenų apie padarytą pažeidimą;

3) pareiškėjas ir pažeidėjas susitaiko;

4) kai lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai (neveikimas) nutraukiami;

5) lygias galimybes pažeidžiantis administracinis aktas arba sprendimas pakeičiamas ar panaikinamas.

5. Jeigu skundo tyrimo metu išaiškėja šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, tyrimas nutraukiamas.

6. Su sprendimu supažindinamas pareiškėjas ir asmuo, kurio veiksmai (neveikimas) arba priimtas administracinis aktas arba sprendimas yra skundžiami.

30 straipsnis. Lygių galimybių kontrolieriaus reikalavimų privalomumas

1. Fiziniai, juridiniai asmenys, kitos organizacijos ir jų padaliniai privalo lygių galimybių kontrolieriui per šio straipsnio 2 dalyje nurodytą terminą pateikti įstatymų nustatyta tvarka prašomą informaciją, dokumentus, paaiškinimus ir kitą medžiagą, būtiną jo funkcijoms atlikti, leisti susipažinti su reikalaujamais dokumentais bei kita medžiaga ir įgyvendinti kitus lygių galimybių kontrolieriui teisės aktų suteiktus įgaliojimus.

2. Lygių galimybių kontrolieriaus prašoma informacija, jeigu nenurodytas konkretus terminas, turi būti pateikta ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo pateikti informaciją gavimo dienos.

3. Lygių galimybių kontrolieriaus sprendimą privalo nagrinėti asmenys, kuriems sprendimas adresuojamas, ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą informuoti lygių galimybių kontrolierių. Informacija lygių galimybių kontrolieriui pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į lygių galimybių kontrolieriaus sprendimą, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia

Seimo nariai:

1. Viktorija Čmilytė-Nielsen
2. Sergejus Jovaiša
3. Justas Džiugelis
4. Andrius Navickas
5. Valerijus Simulik
6. Gediminas Vasiliauskas
7. Kęstutis Smirnovas

Lietuvos Respublikos
lygių galimybių kontrolieriaus
įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 2000/43/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 20 skyrius, 1 tomas, p. 23).
2. 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 4 tomas, p. 79).
3. 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyva 2004/113/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo.
4. 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (nauja redakcija) (OL 2006 L 204, p. 23).
5. 2010 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/41/ES dėl vienodo požiūrio į savarankiškai dirbančius vyrus ir moteris principo taikymo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 86/613/EEB (OL 2010 L 180, p. 1).
6. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/54/ES dėl priemonių, kad darbuotojai galėtų lengviau naudotis laisvo darbuotojų judėjimo teisėmis (OL 2014 L 128, p. 8).